

Конференція висловлює свої сподівання що практична реалізація визнаних міжнародним співтовариством принципів свободи совісті, релігії та толерантності, стане основою, для стабілізації, гармонізації міжконфесійних відносин, сприятиме розвитку релігійного життя.

Матеріал підготував к.філос.н. *М.Бабій*

“ФЕНОМЕН РЕЛІГІЇ”

- за такою назвою 20-21 червня 1996 р. в Інституті філософії НАН України відбувся Всеукраїнський колоквиум, скликаний Відділенням релігієзнавства та Українською асоціацією релігієзнавців. Мета колоквиуму - обговорення тих актуальних питань українського релігієзнавства, що стосуються природи, сутності та функціональності релігії як суспільно-історичного явища.

Вступне слово “Релігієзнавче осягнення феномену релігії” на колоквиумі виголосив д.ф.н., проф. А.Колодний, який зосередив увагу на змісті й специфіці релігієзнавчого з'ясування проблеми “людина-світ”, розглядаючи людину як суб'єкта пізнання й діяльності в контексті її буття, а релігію - як засіб самоутвердження людини в світі.

Характеристичі феномена релігії як цілісності практично-духовного входження людини в світ, її людиномірності, проблемам її символізму, фактуальності як знання, її аксіологічного статусу в комунікативній теорії суспільства присвятили виступи д.ф.н. Б.Лобовик, д.ф.н. П.Саух, к.ф.н. О.Сарапін, магістр О.Савчин. З інтересом були вислухані виступи д.ф.н. П.Косухи “Деструктивність і тоталітарність у релігійній діяльності”, к.ф.н. А.Чернія “Релігія в контексті антропологічної цілісності”, к.ф.н. В.Щедрина “Про моральний елемент релігійної системи”, к.ф.н. М.Бабія “Функціональність релігії: особливості та рівні”, П.Павленка “Проблема сутності релігії в світлі філософії Платона”.

Теоретично важливі питання були порушені у виступах учасників симпозиуму О.Бучми, к.ф.н. Т.Біленко, к.ф.н.В.Суярка, к.ф.н. І.Мозгового, В.Анастасової, к.ф.н. С.Свистунова, О.Луньова, к.ф.н. О.Сагана, І.Савіної, І.Гудими, В.Медвідь,

С.Валах, В.Коломицева. Ряд питань (визначення релігії, релігія як даність, чи є релігія фактуальним знанням), винесених на колоквіум, стали предметом зацікавленої дискусії.

За наслідками колоквіуму було прийнято підсумковий документ. Нижче подаємо витяги з нього.

“Учасники колоквіуму вважають, що у ближчій перспективі актуальними напрямками дослідження релігії можуть бути, зокрема, такі проблеми: сучасні теоретико-методологічні парадигми аналізу релігії та релігійності, логіка й ейдетика як органи релігійного феномена, категорії академічного релігієзнавства, структурно-функціональний аналіз релігії, її аксіологічний статус, праксеологічні вияви релігії, релігія в контексті антропологічної цілісності, моральний елемент релігійної системи, роль і місце релігії в сучасному соціумі, функціональна роль релігійних організацій, релігія як етнічна ознака народу, функції релігії в етногенних процесах. Особливої уваги заслуговує розробка питань, пов'язаних з роллю релігії в історії українського народу, його національно-визвольній боротьбі, з місцем і роллю релігії, церкви, конфесій в сучасному державному, громадсько-політичному й духовному житті України, а також питань, пов'язаних з двохтисячоліттям ріддва Христового.

Ці та інші важливі питання релігієзнавчої думки і практики релігійності мають знайти своє відображення у підготовлених нині Відділенням релігієзнавства 10-томній “Історії релігії в Україні”, в підручниках з академічного релігієзнавства та з історії релігії, у видавничій діяльності та просвітницькій роботі релігієзнавчої секції Товариства “Знання”, обласних відділень Української асоціації релігієзнавців.

Значного поліпшення потребує висвітлення здобутків релігієзнавчої думки у спеціалізованих виданнях - часописах “Філософська і соціологічна думка”, “Людина і світ” та ін. Нагальною є необхідність налагодження координації науково-дослідної роботи, розширення творчих зв'язків з духовними науковими та навчальними закладами, із зарубіжними релігієзнавчими осередками, значного поліпшення підготовки кадрів релігієзнавців. Вважаємо за доцільне створення в структурі Української асоціації релігієзнавців секції (відділу) загальнотеоретичних проблем релігієзнавства”.

Учасники колоквіуму констатували плідність такої форми співпраці релігієзнавців та висловили ряд конкретних пропозицій щодо активізації наукових досліджень феномена релігії, стану та процесів у сучасній релігійності.